

Vec C-252/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

8. apríl 2022

Vnútroštátny súd:

Curtea de Apel Târgu Mureș

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. február 2022

Žalobkyňa:

Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD

Žalovaní:

Consiliul Județean Suceava

Președintele Consiliului Județean Suceava

Agenția pentru Protecția mediului Bacău

Consiliul Local al Comunei Pojorâta

Vedľajší účastník konania:

QP

Predmet konania vo veci samej

Odvolania podané žalobkyňou Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD (Občianska profesijná spoločnosť advokátov) a žalovanou Consiliul Județean Suceava (Krajská rada Suceava, Rumunsko) proti občianskoprávnemu rozsudku Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž, Rumunsko) vo veci, ktorej predmetom je žaloba žalobkyne aj proti ďalším žalovaným, ktorou sa domáhala zrušenia niektorých správnych aktov, na ktorých je založené vybudovanie skládky odpadu a odstránenie tejto skládky.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Na základe článku 267 ZFEÚ sa žiada o výklad článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, článku 47 Charty a článku 9 ods. 3, 4 a 5 Aarhuského dohovoru.

Prejudiciálne otázky

Majú sa článok 47 [ods. 1 Charty] v spojení s článkom 19 [ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ] a článok 2 bod 4 v spojení s článkom 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol podpísaný v Aarhuse (Dánsko) 25. júna 1998 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005, vykladať v tom zmysle, že právnická osoba, akou je občianska profesijná spoločnosť advokátov, ktorá sa nedovoľáva porušenia žiadneho práva alebo vlastného záujmu samotnej právnickej osoby, ale porušenia práv a záujmov fyzických osôb, advokátov, ktorí tvoria túto formu organizácie povolania, spadá pod pojem „verejnosť“, [a] možno takúto právnickú osobu prirovnáť v zmysle článku 2 bodu 4 dohovoru k skupine fyzických osôb konajúcich prostredníctvom združenia alebo organizácie?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, so zreteľom na ciele článku 9 ods. 3 dohovoru a na cieľ účinnej súdnej ochrany práv priznaných právom Únie, majú sa článok 9 ods. 3 dohovoru a článok 47 [prvý a druhý odsek Charty] v spojení s článkom 19 [ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ] vykladať v tom zmysle, že bránia ustanoveniu vnútroštátneho práva, ktoré podmieňuje prístup k spravodlivosti takejto občianskej profesijnej spoločnosti advokátov preukázaním vlastného záujmu alebo skutočností, že zámerom podanej žaloby je ochrana právnej situácie, ktorá priamo súvisí so samotným účelom, pre ktorý bola táto organizačná forma, v tomto prípade občianska spoločnosť advokátov, zriadená?

3. V prípade kladnej odpovede na prvú a druhú otázku alebo bez ohľadu na odpovede na tieto dve otázky, majú sa článok 9 ods. 3, 4 [a] 5 dohovoru a článok 47 [prvý a druhý odsek Charty] v spojení s článkom 19 [ods. 1 druhým

pododsekom ZEÚ] vykladať v tom zmysle, že výraz, že primeraný a účinný prostriedok nápravy, vrátane prijatia súdneho rozhodnutia „nie je nedostupne drahý“, predpokladá pravidlá a/alebo kritériá obmedzenia nákladov, ktoré má znášať neúspešný účastník konania, v tom zmysle, že vnútroštátny súd musí zabezpečiť splnenie požiadavky, aby náklady neboli neprimerane drahé, pričom sa zohľadní záujem osoby, ktorá sa domáha ochrany svojich práv, ako aj všeobecný záujem na ochrane životného prostredia?

Uvedené predpisy práva Únie

Článok 4 ods. 3, článok 19 ods. 1 ZEÚ a článok 216 ods. 1 a 2 ZFEÚ

Charta základných práv Európskej únie, článok 47 ods.1 a ods. 2 a článok 51.

Rozhodnutie Rady zo 17. februára 2005 o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor), odôvodnenia 5 až 8, článok 1, článok 2 ods. 4 a 5, článok 3 ods. 4 až 6 a článok 9 ods. 1 až 4 dohovoru.

Uvedené vnútroštátne predpisy

Ústava Rumunska, opätovne uverejnená, článok 52 ods. 1, podľa ktorého osoba, ktorá sa domnieva, že jej verejný orgán spôsobil škodu, pokiaľ ide o jej práva alebo legitímne záujmy, správnym aktom alebo tým, že nedošlo k spracovaniu žiadosti v lehote stanovenej na tento účel zákonom, má právo domáhať sa priznania uplatňovaného práva alebo legitímneho záujmu, zrušenia aktu a priznania náhrady škody.

Codul civil (občiansky zákonník), opätovne uverejnený, článok 37 (občianska spôsobilosť na právne úkony), článok 187 (základné prvky právnickej osoby), článok 188 (postavenie právnickej osoby), článok 189 (kategórie právnických osôb), článok 190 (právnická osoba podľa súkromného práva), článok 192 (uplatniteľný právny režim) a článok 193 (účinky právnej subjektivity).

Codul de procedură civilă (občiansky súdny poriadok)

- článok 36 (aktívna legitímácia):

„Aktívna legitímácia vyplýva z totožnosti medzi účastníkmi konania a subjektmi sporného právneho vzťahu, tak ako je predmetom žaloby. Existencia alebo neexistencia nárokováných práv a povinností je hmotnoprávna otázka“.

- článok 56 ods. 1, 2 a 3 (procesná spôsobilosť):

„(1) Osoby, ktoré požívajú občianske práva, môžu byť účastníkmi súdneho konania.“

(2) Združenia, spoločnosti alebo iné subjekty bez právnej subjektivity však môžu byť účastníkmi súdneho konania, ak sú zriadené v súlade so zákonom.

(3) Nedostatok procesnej spôsobilosti možno namietat' v ktoromkoľvek štádiu konania. Procesné úkony vykonané osobou bez procesnej spôsobilosti sú absolútne neplatné.“

- článok 451 (výška trov)
- článok 452 (dôkaz o trovách)
- článok 453 (priznanie trov)
- článok 483 odseky 1, 2 a 4 (predmet a účel žaloby. Príslušný súd)
- článok 488 ods. 1 body 5 a 8 (dôvody zrušenia)
- článok 491 (vzájomný opravný prostriedok a vzájomný opravný prostriedok proti inej osobe ako hlavnému žalobcovi - „recursul provocat“) v spojení s článkom 472 (vzájomné odvolanie)
- - článok 634 ods. 1 bod 5 a ods. 2 (právoplatné rozsudky)

Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (zákon o konaní vo veciach správneho súdnictva č. 554/2004)

- článok 1 ods. 1 a 2:

„(1) Osoba, ktorá sa domnieva, že jej verejný orgán spôsobil škodu, pokiaľ ide o jej práva alebo legitímne záujmy, správnym aktom alebo tým, že nedošlo k spracovaniu žiadosti v lehote stanovenej na tento účel zákonom, sa môže obrátiť na príslušný správny súd, aby sa domáhala zrušenia aktu, priznania uvádzaného práva alebo legitímneho záujmu a náhrady vzniknutej škody. Legitímny záujem môže byť súkromný a verejný.

(2) Osoba, ktorá utrpela škodu, pokiaľ ide o jej práva alebo legitímne záujmy správnym aktom individuálneho rozsahu, ktorý bol adresovaný inému právnomu subjektu, sa môže obrátiť na správny súd.“

- článok 2 ods. 1 písm. p, r) a s):

„(1) Na účely tohto zákona sa uplatňujú tieto pojmy a výrazy:

p) súkromný legitímny záujem - možnosť domáhať sa určitého správania vzhľadom na realizáciu stanoveného predvídateľného budúceho subjektívneho nároku;

r) verejný legitímny záujem - záujem týkajúci sa právneho systému a ústavnej demokracie, záruky základných práv, slobôd a povinností občanov, uspokojovanie potrieb spoločnosti, plnenie právomocí orgánov verejnej moci;

s) dotknuté spoločenské organizácie - mimovládne štruktúry, odbory, združenia, nadácie a podobné organizácie, ktorých cieľom je ochrana práv rôznych kategórií občanov, resp. riadne fungovanie služieb verejnej správy“.

- článok 8 ods. 11

„(11) Fyzické a právnické osoby súkromného práva môžu podať žalobu na ochranu verejného legitímneho záujmu len subsidiárne, ak škoda na legitímnom záujme logicky súvisí s porušením subjektívneho práva alebo súkromného legitímneho záujmu“.

Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (Zákon č. 51/1995 o organizácii a výkone advokátskej profesie), opätovne uverejnený

– článok 5 ods. 5:

„Občiansku profesijnú spoločnosť tvoria dvaja alebo viacerí stáli advokáti. V rámci občianskej profesijnej spoločnosti môžu vykonávať svoju profesiu aj advokáti spolupracovníci alebo advokáti v pracovnom pomere. Občianska profesijná spoločnosť a advokáti, ktorí v rámci nej pôsobia, nesmú poskytovať právnu pomoc osobám s protikladnými záujmami.“

Statutul profesiei de avocat din 3 decembrie 2011 (Štatút advokátskej profesie z 3. decembra 2011), prijatý Uniunea Națională a Barourilor din România (Národná únia advokátskych komôr Rumunska) (Monitorul Oficial al României, č. 898 z 3. decembra 2011), ďalej len „štatút“:

- článok 196 ods. 3:

„(3) V prípade sporov vyplývajúcich z výkonu profesijnej činnosti môže občianska profesijná spoločnosť konať pred súdom ako žalobca alebo žalovaný, aj keď nemá právnu subjektivitu.“

Ordonanța de urgență a Guvernului [OUG] nr. 195/2005 privind protecția mediului (nariadenie vlády č. 195/2005 v oblasti ochrany životného prostredia)

- článok 2 bod 56:

„Na účely tohto nariadenia [vlády] sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

56. verejnosť - znamená jednu alebo viacero fyzických osôb alebo právnických osôb a v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom alebo praxou ich združenia, organizácie alebo skupiny“.

- článok 3 písm. h):

„Zásady a strategické prvky, z ktorých toto nariadenie [vlády] vychádza, sú:

h) informovanie a účasť verejnosti na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia“.

- článok 5 písm. d):

„Štát uznáva právo každej osoby na „zdravé a ekologicky vyvážené životné prostredie“ a za týmto účelom zaručuje:

d) právo obrátiť sa v záležitostiach životného prostredia priamo alebo prostredníctvom organizácií na ochranu životného prostredia, v závislosti od prípadu, na správne a/alebo súdne orgány bez ohľadu na to, či došlo k škode“.

- článok 20 ods. (1),(5) a(6):

„(1) Príslušný orgán ochrany životného prostredia spolu s ostatnými ústrednými a miestnymi orgánmi verejnej správy podľa potreby zaručuje informovanosť, účasť verejnosti na rozhodovaní o konkrétnych činnostiach a prístup k spravodlivosti v súlade s ustanoveniami [Aarhuského dohovoru], ratifikovaného zákonom č. 86/2000.

(5) Prístup verejnosti k spravodlivosti sa uskutočňuje na základe platných predpisov.

(6) „Mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia majú právo začať súdne konanie v záležitostiach životného prostredia a majú aktívnu legitímáciu v záležitostiach životného prostredia.

Legea nr. 86/10 mai 2000 privind ratificarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998 (zákon č. 86 z 10. mája 2000 o ratifikácii dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol podpísaný v Aarhuse 25. júna 1998).

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobkyňa svojou žalobou podanou na súde prvého stupňa, Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž) proti Consiliul Local al Comunei Pojorâta (Obecná rada obce Pojorâta, Rumunsko) (kraj Suceava, Rumunsko), Consiliul Județean Suceava (Krajská rada Suceava, Rumunsko), Președintele Consiliului Județean Suceava (predseda krajskej rady Suceava, Rumunsko) a Agenția pentru Protecția Mediului Bacău (Agentúra na ochranu životného prostredia, Bacău, Rumunsko), ktoré sú všetky verejnoprávne právnické osoby, sa domáhala: i) zrušenia rozhodnutia Consiliul Local Pojorâta zo 16. septembra 2009, ktorým bol schválený územný plán v súvislosti so skládkou Pojorâta (ďalej len „skládku“), ii) čiastočného zrušenia

stavebného povolenia č. 39 z 3. októbra 2012, ktoré vydal Președintele Consiliului Județean Suceava výlučne v súvislosti s povolením na stavebné práce týkajúce sa skládky, ktorého držiteľom je Consiliul Județean Suceava a iii) zbúrania skládky vybudovanej na základe stavebného povolenia č. 39 z 3. októbra 2012.

- 2 Žalobkyňa, profesijná občianska spoločnosť advokátov, tvrdí, že subjektívne dôvody, ktoré boli základom správneho a súdneho konania, spočívali v „obrovskom vplyve“, ktorý mala skládka na troch advokátov tvoriacich túto spoločnosť, a to „silný pocit zdesenia, úžasu, hnevu a rozhorčenia, ktoré sme pociťovali, keď sme videli, ako sa tento projekt konkretizuje“, pričom pokiaľ ide o nezákonnosť napadnutých správnych aktov, táto spoločnosť uviedla rôzne skutkové a právne argumenty.
- 3 Žalovaní vo veci samej tvrdia, že nakladanie s odpadom je jedným z hlavných problémov ochrany životného prostredia v Rumunsku a že kraj Suceava čelí katastrofálnej situácii, pokiaľ ide o zneškodňovanie odpadu v skládkach. Okrem toho sa výstavba skládky uskutočnila v súlade so všetkými technickými požiadavkami stanovenými vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi Európskej únie vrátane smernice 1999/31/ES o skládkach odpadov.
- 4 Pre účely návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú veľmi dôležité námietky, ktoré vzniesli žalovaní, presnejšie i) námietka nedostatku procesnej spôsobilosti žalobkyne a ii) námietka nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyne a nedostatku záujmu na podaní žaloby.
- 5 Na podporu prvej námietky žalovaní tvrdia, že v súlade s článkom 5 písm. d) OUG č. 195/2005 môžu žaloby týkajúce sa práva na zdravé životné prostredie podávať fyzické osoby, ako aj mimovládne organizácie zriadené na účely ochrany životného prostredia. Žalobkyňa, občianska profesijná spoločnosť advokátov, však nemá právnu subjektivitu a nebola zriadená na účely ochrany životného prostredia. Hoci Občiansky súdny poriadok umožňuje spoločnostiam alebo iným subjektom bez právnej subjektivity konať pred súdom, článok 196 ods. 3 štatútu to umožňuje len v prípade sporov vyplývajúcich z výkonu profesijnej činnosti, čo nie je tento prípad.
- 6 Na podporu druhej námietky žalovaní tvrdia, že žalobkyňa nenamietala poškodenie subjektívneho práva alebo súkromného legitímneho záujmu právnymi aktmi, ktorých zrušenie žiada.
- 7 Pri skúmaní vznesených výnimiek Tribunalul Cluj zamietol námietku týkajúcu sa nedostatku procesnej spôsobilosti žalobkyne. Uvedený súd sa na jednej strane domnieval, že tým, že článok 5 Legea č. 51/1995 uznáva žalobkyňu za profesijný subjekt, pričom jej umožňuje vo vlastnom mene uzatvárať určitý počet právnych úkonov, ako aj nakladať vlastným majetkom určeným na výkon činnosti advokáta, uvedené jej priznáva právnu spôsobilosť a osobitnú spôsobilosť konať v súlade s účelom, na ktorý bola zriadená. Splňa tiež podmienky stanovené v článkoch 187 a 188 Codul civil, aby sa mohla považovať za subjekt s právnou subjektivitou,

t. j. za nezávislú organizáciu s vlastným majetkom zriadenú na dosiahnutie určitého zákonného a morálneho cieľa v súlade so všeobecným záujmom.

- 8 Na druhej strane Tribunalul Cluj vyhovel druhej námietke, keď po analýze pojmov „poškodená osoba“ a „verejný záujem“ usúdil, že verejného záujmu sa možno žalobou domáhať len subsidiárne, ak poškodenie legitímneho verejného záujmu logicky vyplýva z porušenia subjektívneho práva alebo súkromného legitímneho záujmu. Hoci vnútroštátna právna úprava stanovuje prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, v tejto súvislosti by sa malo rozlišovať medzi mimovládnyimi organizáciami pôsobiacimi v oblasti ochrany životného prostredia a inými osobami.
- 9 Vychádzajúc z konštatovania, že právo EÚ v oblasti životného prostredia nestanovuje všeobecné právo na zdravé a neporušené životné prostredie pre každého jednotlivca a z definície „dotknutej verejnosti“ v dohovore, Tribunalul Cluj konštatuje, že ani článok 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru, ani sekundárne právo EÚ neposkytujú členom verejnosti bezpodmienečný prístup k spravodlivosti, pretože tieto ustanovenia umožňujú zmluvným stranám a členským štátom EÚ stanoviť určité podmienky, čo vylučuje všeobecnú aktívnu legitimáciu v záležitostiach životného prostredia pre všetky osoby.
- 10 Žalobkyňa, ktorá podala svoje žalobu na základe tvrdenia o objektívnom záujme - inými slovami, formulovala žalobu z dôvodu ochrany verejného záujmu - nepreukázala porušenie práva alebo legitímneho záujmu, a preto nemá aktívnu legitimáciu.
- 11 Žalobkyňa ako aj Consiliul Județean Suceava napadli toto rozhodnutie na Curtea de Apel Cluj (Odvolací súd, Kluž, Rumunsko).
- 12 Žalobkyňa vo svojom odvolaní tvrdila, že rozhodnutie o námietke nedostatku aktívnej legitimácie a nedostatku záujmu bolo vydané v rozpore s pravidlami hmotného práva alebo ich nesprávnym uplatnením. Na jednej strane spor nespadá do klasického správneho súdnictva, ale sa týka oblasti ochrany životného prostredia, na ktorú sa vzťahujú osobitné pravidlá, podľa ktorých je prístup k spravodlivosti umožnený každému a môže byť odôvodnený odvolaním sa na verejný záujem bez potreby dovolávať sa súkromného legitímneho záujmu. Na druhej strane, tvrdiac, že žalobu podala ako súčasť verejnosti v súlade s definíciou tohto pojmu v článku 9 ods. 3 dohovoru, žalobkyňa uvádza, že súd rozhodujúci sa vo veci samej nesprávne založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na ustanoveniach článku 9 ods. 2 dohovoru.
- 13 Consiliul Județean Suceava vo svojom odvolaní napadol zamietnutie námietky založenej na nedostatku procesnej spôsobilosti z dôvodu, že Tribunalul porušil procesné pravidlá, ktorých nedodržanie má za následok neplatnosť tohto rozsudku. Podľa jeho názoru je procesná spôsobilosť žalobkyne špecializovaná a právo na zdravé životné prostredie a ochranu zdravia sú špecifické len pre fyzické osoby.

- 14 Curtea de Apel Cluj zamietol odvolanie podané Consiliul Județean Suceava a vyhovel odvolaniu, ktoré podala žalobkyňa, pričom zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Tribunalul Cluj.
- 15 V priebehu odvolacieho konania Consiliul Județean Suceava podala na Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko) návrh na postúpenie veci, ktorému bolo vyhovené. Vec bola preto postúpená vnútroštátnemu súdu, Curtea de Apel Târgu Mureș (Odvolací súd, Târgu Mureș, Rumunsko). Rozsudok Curtea de Apel Cluj bol v dôsledku vyhovenia návrhu na postúpenie veci zo zákona zrušený a vnútroštátny súd pokračoval v konaní s cieľom rozhodnúť o oboch odvolaniach.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 16 Tak žalobkyňa ako aj Consiliul Județean Suceava požiadali vnútroštátny súd, aby podal Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 17 Vnútroštátny súd pripomína, že zo všeobecného pravidla obsiahnutého v zákone o konaní vo veciach správneho súdnictva vyplýva, že vnútroštátny zákonodarca sa rozhodol pre súdne konanie subjektívnej povahy, t. j. aby „poškodená osoba“ uplatňovala svoj vlastný záujem, ktorý zákonodarca označuje ako „súkromný legitímny záujem“.
- 18 V oblasti ochrany životného prostredia vnútroštátna právna úprava, ktorou sa preberá dohovor, stanovuje možnosť prístupu k spravodlivosti ako výrazu základného práva jednotlivca na zdravé a ekologicky vyvážené životné prostredie.
- 19 Vnútroštátny zákonodarca na jednej strane v tejto oblasti stanovuje možnosť objektívneho súdneho konania, ktorého sa možno dovolávať ako prejavu práva na prístup k spravodlivosti, ale kategória osôb, ktoré môžu primárne a priamo presadzovať legitímny verejný záujem, je obmedzená na mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a ktoré z uvedeného dôvodu nemusia preukazovať súkromný legitímny záujem.
- 20 Na druhej strane každá osoba má právo obrátiť sa priamo alebo prostredníctvom organizácií na ochranu životného prostredia podľa potreby na správne a/alebo súdne orgány v záležitostiach životného prostredia, a to bez ohľadu na to, či došlo k škode alebo nie. V takejto situácii sa prístup verejnosti k spravodlivosti, okrem mimovládnych organizácií podporujúcich ochranu životného prostredia, uskutočňuje podľa platných právnych predpisov. Z tohto hľadiska Legea contenciosului administrat (zákon o konaní vo veciach správneho súdnictva), na ktorý odkazuje článok 20 ods. 5 OUG č. 195/2005, stanovuje, že súkromný legitímny záujem, a teda subjektívny súdny spor, musí byť primárne odôvodnený a až po uplatnení súkromného legitímneho záujmu môže osoba, ktorá sa ho

domáha, iná než organizácia podporujúca ochranu životného prostredia, subsidiárne sa dovolávať aj verejného legitímneho záujmu.

- 21 Podľa odôvodnenia súdu rozhodujúceho sa vo veci samej sa žalobkyňa nemôže primárne domáhať verejného legitímneho záujmu bez toho, aby namietala porušenie súkromného legitímneho záujmu; presnejšie, žalobkyňa nepatrí do kategórie „dotknutej verejnosti“, ako je definovaná v článku 9 ods. 2 dohovoru.
- 22 Keďže Tribunalul Cluj pri vyhovení námietke týkajúcej sa nedostatku aktívnej legitimácie a nedostatku záujmu vychádzal z ustanovení článku 9 ods. 2 dohovoru, vnútroštátny súd pripomína rozlíšenie, ktoré Súdny dvor vykonal vo svojej judikatúre, konkrétne v rozsudku zo 14. januára 2021, Stichting Varkens in Nood a i. (C-826/18, EU:C:2021:7), body 44 až 49, medzi režimami prístupu k súdu stanovenými v článku 9 ods. 2 a v článku 9 ods. 3 dohovoru.
- 23 Curtea de Apel Târgu Mureș tiež poznamenáva, že pred Tribunalul Cluj a odvolacím súdom Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD tvrdila, že žalobu podala vo svojom mene, ako aj v mene troch advokátov, ktorí tvoria spoločnosť.
- 24 V tejto súvislosti je potrebné položiť prvú otázku týkajúcu sa pojmov „verejnosť“ a „dotknutá verejnosť“, ako sú vymedzené v článku 2 ods. 4 a 5 dohovoru.
- 25 V prípade kladnej odpovede Súdneho dvora na jeden z aspektov prvej otázky (prvý aspekt - či možno žalobkyňu uznať za „verejnosť“ v zmysle článku 2 bodu 4 a článku 9 ods. 3 dohovoru a druhý aspekt - či sa žalobkyňa môže dovolávať práv a záujmov advokátov, fyzických osôb, ktoré ju tvoria), sa vnútroštátny súd svojou druhou otázkou pýta, či sa má právo Únie vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktorý podmieňuje prístup k spravodlivosti profesijnej občianskej spoločnosti advokátov overením existencie vlastného záujmu alebo skutočnosti, že zámerom podanej žaloby je ochrana právnej situácie, ktorá priamo súvisí so samotným účelom, pre ktorý bola uvedená spoločnosť zriadená.
- 26 Tretia prejudiciálna otázka sa týka trov konania vo veci ochrany životného prostredia.
- 27 Žalobkyňa vo všetkých štádiách konania poukazovala na to, že vnútroštátna právna úprava nezabezpečuje primeranú predvídateľnosť, pokiaľ ide o istotu v súvislosti s povinnosťou znášať náklady a celkové náklady konania. Tvrdí totiž, že chcela uplatniť svoje právo na prístup k spravodlivosti v súlade s článkom 9 ods. 3 dohovoru bez toho, aby mala možnosť poznať alebo predvídať maximálnu výšku nákladov, ktoré by jej mohli byť uložené.
- 28 Consiliul Județean Suceava pritom uhradila advokátom zvoleným v tomto spore celkovú odmenu vo výške približne 276 000 rumunských lei (približne 50 000 eur).

- 29 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti na jednej strane konštatuje, že články 451 až 453 občianskeho súdneho poriadku podrobne stanovujú, z čoho pozostávajú trovy konania (súdne poplatky vo vzťahu k štátu, odmeny advokátov, odmeny poradcov, odmena svedkov, atď.), účastníka konania, ktorému môže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania (neúspešný účastník konania na návrh úspešného účastníka konania), ako aj určité kritériá, ktoré môže súd použiť na zníženie odmeny advokáta s uvedením dôvodov (ak je odmena zjavne neprimeraná hodnote alebo zložitosti veci alebo práci vykonanej advokátom s prihliadnutím na okolnosti prípadu).
- 30 Na druhej strane článok 9 ods. 4 dohovoru stanovuje, že postupy uvedené v odsekoch 1 až 3 musia poskytovať primerané a účinné opravné prostriedky a musia byť „spravodlivé, nestranné, včasné a *nesmú byť neprimerane nákladné*“.
- 31 Vnútroštátny súd sa pýta, či uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva obsahujú dostatočné kritériá na posúdenie vysokých nákladov súdnych sporov vyplývajúcich z nedodržania pravidiel v oblasti ochrany životného prostredia a ktoré môžu mať odradzujúci účinok v zmysle odradenia subjektu súkromného práva od podania žaloby v tejto oblasti, a či je v tejto súvislosti potrebné zohľadniť osobitné pravidlá a kritériá.
- 32 Pripomínajúc judikatúru Súdneho dvora k článku 11 ods. 4 smernice 2011/92/EÚ, rozsudok z 15. marca 2018, North East Pylon Pressure Campaigning a Sheehy (C-470/16, EU:C:2018:185), body 44 a 2 výroku, Curtea de Apel Târgu Mureș považuje tiež za potrebné určiť, či je táto judikatúra uplatniteľná na článok 9 ods. 4 dohovoru.
- 33 Vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby rozhodol v súlade s článkom 105 rokovacieho poriadku, pričom svoju žiadosť odôvodňuje tým, že spor sa na vnútroštátnych súdoch vedie od 3. októbra 2018.